

२.६.४. विभिन्न क्षेत्रमा संकलनका लागि सिफारिश परिमाण

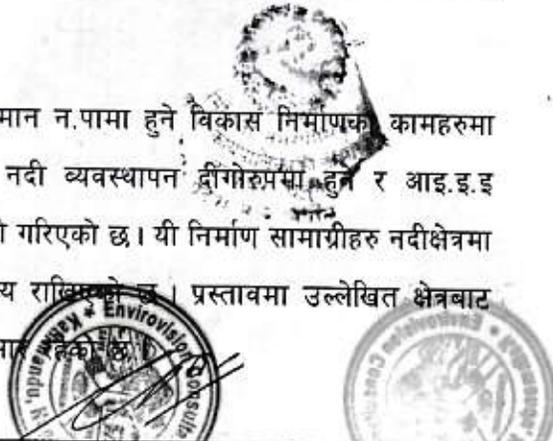
अध्ययन प्रतिवेदनले नदीबाट कति मात्रामा संकलन तथा उत्खनन गर्न सकिन्छ भन्ने अंकित गर्नु पनि अध्ययनको उद्देश्य रहेको थियो । स्थलगत निरीक्षणबाट समष्टिगत रूपमा दैनिक २९९.५९ घनमिटर ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा र मिस्कट संकलन तथा उत्खनन गर्न सकिने देखिएको छ । संकलन तथा उत्खनन कार्यलाई वातावरणमैत्री र दीगो बनाउनको लागि समष्टिमा अध्ययनले देखाए बमोजिमका नियमहरू पालना गर्न जरुरी देखिन्छ । दीगो संकलन तथा उत्खननका लागि सिफारिश संचित पदार्थको वर्गीकरण गरी तल दिइएको छ ।

तालिका २.१०. संकलन तथा उत्खनन क्षेत्रमा अध्ययन गरिएको र पहुँच रहेको क्षेत्रमा सिफारिश पदार्थ

साइट	पदार्थको अवस्था	लम्बाइ (मिटरमा)	चैडाइ (मिटरमा)	उचाइ (मिटर)	बाधतन घनमिटर	दायाँ तथा बायाँ किनाराबाट छोटुनुपर्ने दुरी	प्रस्तावित विधि	कैफियत
औरही साइट ए	ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा	७३५	४०	०.७	२०,५८०	१०० दायाँ र १०० बायाँ	नदी पदार्थ जम्मा भइ खतरा निम्तीने तथा श्रमिक उपलब्धता नभएको खण्डमा बाहेक हाते औजार प्रयोग गरी संकलन तथा उत्खनन गर्ने ।	यद्यपि ढुङ्गा, गिट्टी तथा बालुवा संकलन, उत्खनन तथा विक्री वितरण व्यवस्थापन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७ मा संकलन तथा उत्खनन प्रस्तावित क्षेत्र सडक पुलबाट ५०० मिटर माथि र १ किलोमिटर तल बन तथा घना बस्तीबाट २ कि.मि हुनुपर्ने भनिए पनि तत् क्षेत्रहरूमा नदीको विचमा पदार्थ संकलन भै नदी दायाँ तथा बायाँ किनारा कटान गर्नसक्ने देखिएकोले सो क्षेत्रबाट पदार्थ भ्रिकि अन्य ठाउँमा घाडगट्टी गरी विक्री वितरण गर्ने ।
औरही साइट बि	ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा	४००	४०	०.६	९,६००	११५ दायाँ र ११५ बायाँ		
औरही साइट सि	ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा	१२७०	४०	०.६	३०,४८०	१३५ दायाँ तथा १३५ बायाँ		
औरही साइट डि	ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा	११५	३७	०.५	२१,२७.५	११४ दायाँ तथा ११४ बायाँ		
औरही साइट इ	ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा	९८०	४०	०.५	१९,६००	७० दायाँ तथा ७० बायाँ		
जम्मा संकलन तथा सिफारिश वार्षिक घनमीटरमा					८२,३८७.५			
जम्मा संकलन तथा सिफारिश दैनिक घनमीटरमा					२९९.५९			

(स्थलगत सर्वेक्षण, २०७७)

ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा तथा निर्माण सामग्रीहरूको परिमाणको अनुमान न.पामा हुने विकास निर्माणका कामहरूमा खपत हुने निर्माण सामग्री साथै व्यक्तिगत निर्माण समेत र नदी व्यवस्थापन दीगोरूपमा हुने र आइ.इ.इ अध्ययनको कानूनी संकलन तथा उत्खनन सिमालाई ध्यानमा राखी गरिएको छ । यी निर्माण सामग्रीहरू नदीक्षेत्रमा वार्षिकरूपमा संकलन तथा उत्खनन गर्न सकिने अनुमानित लक्ष्य राखिएको छ । प्रस्तावमा उल्लेखित क्षेत्रबाट गरिने संकलन/उत्खननको दैनिक एवं वार्षिक परिमाण निम्नानुसार रहेको छ ।

मिथिला नगरपालिकाको अधिकारक्षेत्र भित्र पर्ने औरही नदी बगरवाट दीगो रुपमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा संकलन तथा उत्खनन् कार्यका लागि तयार पारिएको प्रारम्भिक बानावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन, २०७८

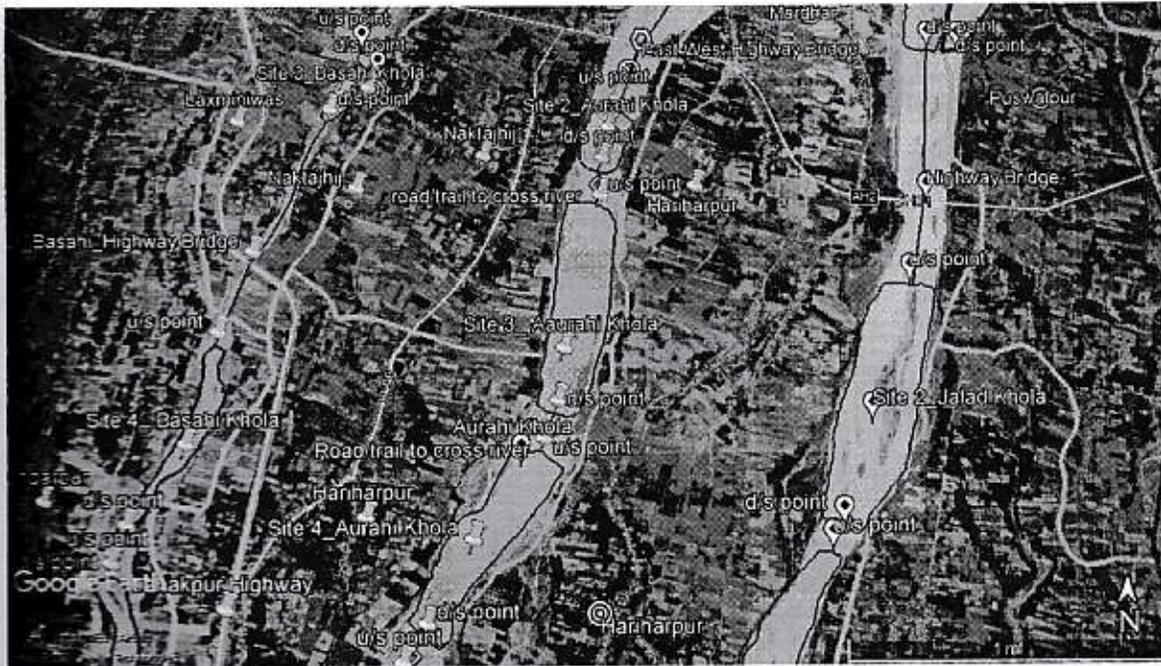
प्रस्तावित दैनिक संकलन तथा उत्खनन् क्षमता = २९९.५९ घनमिटर

प्रस्तावित वार्षिक संकलन तथा उत्खनन् क्षमता = ८२,३८७.५ घनमिटर

नदीमा आइ.इ.इ प्रतिवेदन अनुसार सिमांकन गरिनेछ । प्रत्येक बर्ष वर्षात भन्दा पहिलै परिमाण प्रमाणित गरी संकलन तथा उत्खनन्को आइ.इ.इ अनुसार तोकिएका क्षेत्रलाई सिमांकन गरी मात्र संकलन तथा उत्खनन् गरिने तथा गर्न अनुमति दिइनेछ । संकलन तथा उत्खनन् नदीको बीच भागको संचितवाट तथा तोकिएको ठाउँबाट मात्रै गरिनेछ । जुन माथि तालीकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

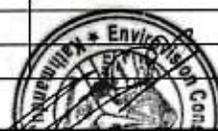
माथिल्ला नगरपालिकाको अधिकारक्षेत्र भित्र पर्ने औरही नदी बगरबाट ढाँगा रूपमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा संकलन तथा उत्खनन कार्यका लागि तयार पारिएको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन, २०७८

चित्र : २.३ प्रस्ताव क्षेत्रमा प्रस्तावित सायट

तालिका २.११. प्रस्तावित सायटमा बालुवा, ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेलका उपलब्धता

नदीको नाम	पदार्थ	अनुमानित प्रतिशत
औरही सायट ए	ढुङ्गा	१०
	गिट्टी र ग्राभेल	५०
	बालुवा तथा माटो	४०
औरही सायट बि	ढुङ्गा	१०
	गिट्टी र ग्राभेल	६०
	बालुवा	३०
औरही सायट सि	ढुङ्गा	५
	गिट्टी र ग्राभेल	६५

Handwritten signature or initials in the bottom right corner.

मिथिला नगरपालिकाको अधिकारक्षेत्र भित्र पर्ने औरही नदी वगरबाट दायाँ रूपमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा संकलन तथा उत्खनन कार्यका लागि तयार पारिएको प्रारम्भिक बातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन, २०७८

नदीको नाम	पदार्थ	अनुमानित प्रतिशत
औरही सायट डी	बालुवा तथा माटो	३०
	ढुङ्गा	५
	गिट्टी र ग्राभेल	६५
	बालुवा तथा माटो	३०
औरही सायट इ	ढुङ्गा	५
	गिट्टी र ग्राभेल	६०
	बालुवा तथा माटो	३५

(स्रोत.: स्थलगत सर्वेक्षण, २०७७)

संकलन तथा उत्खनन नदीको बीच भागको संचितबाट तथा तोकिएको ठाउँबाट मात्रै गरिनेछ। जुन माथि तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

२.७. ढुङ्गा, गिट्टी तथा बालुवाको संकलन/उत्खनन र ठेक्कापट्टाबाट हुने न.पाको विगतको आयको प्रचलन नगरपालिकाको कार्यालय, मिथिलाको विगत आ.व.हरुमा सबै नदी क्षेत्रबाट ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा तथा निर्माण सामग्रीहरूको संकलन तथा उत्खनन कार्यबाट ४ करोड भन्दा बढी वार्षिक राजश्व प्राप्त गर्दै आएको छ। यस नदीबाट उत्खनन प्रस्तावित सामग्रीको हालको न.पा दररेट अनुसार (प्रति घनमिटर) १२० रु का दरले रु.९८,८६,५०० राजश्व संकलन हुने देखिन्छ

२.८. प्रस्ताव क्षेत्रमा हाल कायम उत्खनन/संकलन कार्यको विश्लेषण

बढ्दो विकास निर्माण साथै औद्योगिकरण संगै निर्माण सामग्रीको खपत बढ्दै गएको र प्रस्ताव क्षेत्रमा हेभि मेसिनरीहरूको अनावश्यक प्रयोगमा प्रशासनिक नियन्त्रणबाट रोक लगाइएको एवं निषेध गरिएको भएता पनि बढ्दो माग पुरा गर्न नगरपालिका तथा प्रशासनिक नियन्त्रणका बावजुद पनि लुकि छिपि अवैधरूपमा हेभि मेसिनरीहरूको प्रयोग भएको अवस्था तथा बालुवा, गिट्टी चोरीको अवस्था विद्यमान छ र साथै नदीको पानी भित्रैबाट पनि संकलन तथा उत्खनन कार्य विद्यमान छ। त्यसैले यस प्रतिवेदनले मानव संशाधनको साथसाथै हाते औजार र सामानहरूको समेत प्रयोग गरी निर्माण सामग्री उत्खनन तथा संकलन गर्न सकिने प्रस्ताव गरेको छ। यस बाहेक न.पाले ठेकेदार, स्थानीय जनता तथा श्रमिकहरूलाई समेटेर जनचेतनामुलक कार्यक्रम गर्न जरुरी देखिन्छ र उनिहरूलाई नदी क्षेत्रमा संकलन तथा उत्खनन गर्नुपर्ने क्षेत्रहरू देखाइ गलत तवरले गरिने संकलन तथा उत्खननका समस्या र सहि ढंगले गरिने संकलन तथा उत्खननका फाइदाहरू बारे जानकारी गर्नुपर्ने देखिन्छ (स्रोत.: स्थलगत सर्वेक्षण, २०७७)।

२.९. संकलन तथा उत्खनन सम्बन्धि प्रमुख रूपमा प्रस्ताव गरिएको उत्खनन प्रचलन र विधि

प्रस्तावित संकलन क्षेत्रमा संकलन तथा उत्खनन गर्दा अध्ययनले तोकिएको परिमाणभन्दा बढि उठाउन पाइने छैन। ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा लगायत निर्माण सामग्रीको संकलन/उत्खनन कार्य न.पाको तोकिएका नदीतटहरूमा लम्वाई, चौडाइलाई ध्यानमा राखि गरिनेछ। कुनै ठाँउमा नदीजन्य पदार्थ संकलित भई खतरा

संकलनमा सिमित पदार्थ हटाउन मात्र हेभि इक्वीपमेन्टको प्रयोग गरिनेछ। निर्माण सामग्रीको ढुवानीको

मिथिला नगरपालिकाको अधिकार क्षेत्र भित्र पर्ने रातु नदी वगरवाट दीगो रूपमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा संकलन तथा उत्खनन् कार्यका लागि तयार पारिएको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन, २०७८

तालिका २.८. नदी क्षेत्रका प्रस्तावित प्लटको फैलावट

सायट	चयानेज	माथिल्लो बिन्दु	तल्लो बिन्दु
रातु सायट ए : लालगढ	सुन्दरी खोला र तुलुसी खोला दोभान क्षेत्र ।	२७° ०' १३.३५" N ८५° ५५' ११.६८" E	२६° ५९' ५५.६८" N ८५° ५४' ५०.३६" E
रातु सायट बि : लालगढ	रातु नदी अर्न्तगतको महेन्द्र राजमार्ग पुलवाट १ किलोमीटर माथिको क्षेत्र ।	२७° ०' २७.७९" N ८५° ५४' ४९.९५" E	२६° ५९' २९.९८" N ८५° ५४' ५०.६२" E
रातु सायट सि : लालगढ	रातु नदी अर्न्तगतको महेन्द्र राजमार्ग पूलवाट ५०० मीटर तलको क्षेत्र ।	२६° ५८' ४५.७३" N ८५° ५४' २९.५९" E	२६° ५८' ५३" N ८५° ५४' २४.२८" E

(स्रोत : स्थलगत सर्वेक्षण, २०७७)

२.६.३. विभिन्न नदी क्षेत्रमा संकलनका लागि सिफारिश परिमाण

अध्ययन प्रतिवेदनले नदीवाट कति मात्रामा संकलन तथा उत्खनन् गर्न सकिन्छ भन्ने अंकित गर्नु पनि अध्ययनको उद्देश्य रहेको थियो । स्थलगत निरीक्षणवाट समष्टिगत रूपमा दैनिक २९९.७२ घनमीटर ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा र मिस्कट संकलन तथा उत्खनन् गर्न सकिने देखिएको छ । संकलन तथा उत्खनन् कार्यलाई वातावरणमैत्री र दीगो बनाउनको लागि समष्टिमा अध्ययनले देखाए बमोजिमका नियमहरु पालना गर्न जरुरी देखिन्छ । दीगो संकलन तथा उत्खनन्का लागि सिफारिश संचित पदार्थको वर्गीकरण गरी तल दिइएको छ ।

तालिका २.९. संकलन तथा उत्खनन् क्षेत्रमा अध्ययन गरिएको र पहुँच रहेको क्षेत्रमा सिफारिश पदार्थ

सायट	पदार्थको बस्त्या	सम्बाड (मीटरमा)	पैडाड (मीटरमा)	उचाड (मीटर)	आयतन घनमीटर	दूराँ तथा बायाँ किनारावाट छोडनुपर्ने दूरी	प्रस्तावित विधि	कैफियत
रातु सायट ए : लालगढ	ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा	७८५	३०	०.७	१६,४८५	१२० मीटर दूराँ तथा १२० मीटर बायाँ	नदी पदार्थ जम्मा भइ खतरा निम्तीने तथा	यद्यपि ढुङ्गा, गिट्टी तथा बालुवा संकलन, उत्खनन् तथा विक्री वितरण व्यवस्थापन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७ मा संकलन तथा उत्खनन् प्रस्तावित क्षेत्र सडक पूलवाट ५०० मीटर माथि र १ किलोमीटर तल वन तथा घना बस्तीवाट २ कि.मि हनुपर्ने भनिए पनि तत् क्षेत्रमा (सायट ए र बी)
रातु सायट बि : लालगढ	ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा	१,७८०	३०	०.७	३७,३८०	७० मीटर बायाँ	श्रमिक उपलब्धता नभएको खण्डमा	

मिथिला नगरपालिकाको अधिकार क्षेत्र भित्र पर्ने रातु नदी वगरवाट दीगो रूपमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा संकलन तथा उत्खनन् कार्यका लागि तयार पारिएको प्रारम्भिक वानावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन, २०७८

सायट	पदार्थको अवस्था	सम्बाइ (मीटरमा)	चौडाइ (मीटरमा)	उचाइ (मीटर)	आयतन घनमीटर	दयाँ तथा बायाँ किनाराबाट छोट्टुपर्ने दुरी	प्रस्तावित विधि	कैफियत
रातु सायट सि : लालगढ	ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा	१,३६०	३५	०.६	२८,५६०	८५ मीटर बायाँ	बाहेक हाते औजार प्रयोग गरी संकलन तथा उत्खनन् गर्ने ।	नदीको विचमा पदार्थ संकलन भै नदी दयाँ तथा बायाँ किनारा कटान गर्नसक्ने देखिएकोले र विगतमा भोलुंगे पुल समेत बगाइसकेकोले सो क्षेत्रवाट वीचको पदार्थ भिकि अन्य ठाउँमा घाडगढी गरी विकी धितरण गर्ने । साइट वी र सी को हकमा सिमाना नदी भएकोले चौडाई आधा आधा गरिएको छ ।
जम्मा संकलन तथा सिफारिश वार्षिक घनमीटरमा					८२,४२५			
जम्मा संकलन तथा सिफारिश दैनिक घनमीटरमा					२९९.७२			

(स्थलगत सर्वेक्षण, २०७७)

ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा तथा निर्माण सामग्रीहरुको परिमाणको अनुमान न.पामा हुने विकास निर्माणका कामहरुमा खपत हुने निर्माण सामग्री साथै व्यक्तिगत निर्माण समेत र नदी व्यवस्थापन दीगोरूपमा हुने र आइ.इ.इ अध्ययनको कानूनी संकलन तथा उत्खनन् सिमालाई ध्यानमा राखी गरिएको छ । यी निर्माण सामग्रीहरु नदी क्षेत्रमा वार्षिकरूपमा संकलन तथा उत्खनन् गर्न सकिने अनुमानित लक्ष्य राखिएको छ । प्रस्तावमा उल्लेखित क्षेत्रवाट गरिने संकलन/उत्खनन्को दैनिक एवं वार्षिक परिमाण निम्नानुसार रहेको छ ।

प्रस्तावित दैनिक संकलन तथा उत्खनन् क्षमता = २९९.७२ घनमीटर

प्रस्तावित वार्षिक संकलन तथा उत्खनन् क्षमता = ८२,४२५ घनमीटर

२८,५६०
- २८,२६०

२३,२९९.०३ Cum

नदीमा आइ.इ.इ प्रतिवेदन अनुसार सिमांकन गरिनेछ । प्रत्येक वर्ष वर्षात भन्दा पहिलै परिमाण प्रमाणित गरी संकलन तथा उत्खनन्को आइ.इ.इ अनुसार तोकिएका क्षेत्रलाई सिमांकन गरी मात्र संकलन तथा उत्खनन् गरिने तथा गर्न अनुमति दिइनेछ । संकलन तथा उत्खनन् नदीको वीच भागको संचितवाट तथा तोकिएको ठाउँवाट मात्रै गरिनेछ । जुन माथि तालीकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

२६९,६५८.०३ Cum

मिथिला नगरपालिकाको अधिकार क्षेत्र भित्र पर्ने रातु नदी बगरबाट दीगो रुपमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा संकलन तथा उत्खनन् कार्यका लागि तयार पारिएको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन, २०७८

चित्र : २.५. प्रस्ताव क्षेत्रमा प्रस्तावित सायट

तालिका २.१०. प्रस्तावित सायटमा बालुवा, ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेलका उपलब्धता

नदीको नाम	पदार्थ	अनुमानित प्रतिशत
रातु सायट ए : लालगढ	ढुङ्गा	१०
	गिट्टी र ग्राभेल	६०
	बालुवा तथा माटो	३०
रातु सायट बि : लालगढ	ढुङ्गा	१०
	गिट्टी र ग्राभेल	६०
	बालुवा	३०
रातु सायट सि : लालगढ	ढुङ्गा	५
	गिट्टी र ग्राभेल	६५
	बालुवा तथा माटो	३०

(स्रोत.: स्थलगत सर्वेक्षण, २०७७)

संकलन तथा उत्खनन् नदीको तोकीएको बीच भागको संचितबाट तथा तोकिएको ठाउँबाट मात्रै गरिनेछ । जुन माथि तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

२.७. ढुङ्गा, गिट्टी तथा बालुवाको संकलन/उत्खनन् र ठेक्कापट्टाबाट हुने न.पाको विगतको आयको प्रचलन नगरपालिकाको कार्यालय, मिथिलाको विगत आ.व.हरुमा सवै नदी क्षेत्रबाट ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा तथा निर्माण सामग्रीहरुको संकलन तथा उत्खनन् कार्यबाट ४ करोड भन्दा बढी वार्षिक राजश्व प्राप्त गर्दै आएको छ । यस नदीबाट उत्खनन् प्रस्तावित समाग्रीको हालको न.पा दररेट अनुसार (प्रति घनमीटर) १२० रु का दरले रु १८,९१,००० राजश्व संकलन हुने देखिन्छ

मिथिला नगरपालिकाको अधिकारक्षेत्र भित्र पर्ने बडहरी खोला बगरवाट दीगो रुपमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा संकलन तथा उत्खनन कार्यका लागि तयार पारिएको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन, २०७८

२.६.४. विभिन्न नदी क्षेत्रमा संकलनका लागि सिफारिश परिमाण

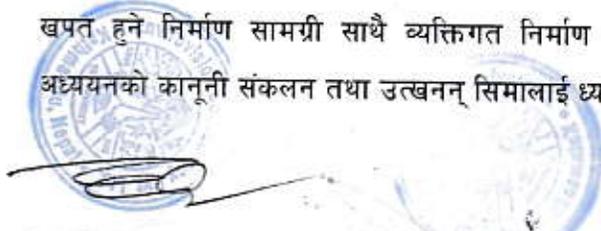
अध्ययन प्रतिवेदनले नदीबाट कति मात्रामा संकलन तथा उत्खनन गर्न सकिन्छ भन्ने अंकित गर्नु पनि अध्ययनको उद्देश्य रहेको थियो । स्थलगत निरीक्षणबाट समष्टिगत रुपमा दैनिक २९९.३४ घनमिटर ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा र मिस्कट संकलन तथा उत्खनन गर्न सकिने देखिएको छ । संकलन तथा उत्खनन कार्यलाई वातावरणमैत्री र दीगो बनाउनको लागि समष्टिमा अध्ययनले देखाए बमोजिमका नियमहरु पालना गर्न जरुरी देखिन्छ । दीगो संकलन तथा उत्खननका लागि सिफारिश संचित पदार्थको वर्गीकरण गरी तल दिइएको छ ।

तालिका २.१०. संकलन तथा उत्खनन क्षेत्रमा अध्ययन गरिएको र पहुँच रहेको क्षेत्रमा सिफारिश पदार्थ

साइट	पदार्थको अवस्था	लम्बाइ (मिटरमा)	चैडाइ (मिटरमा)	उचाइ (मिटर)	आवृत्त घनमिटर	दर्या तथा बायाँ किनाराबाट छेडनुपर्ने दुरी	प्रस्तावित विधि	वैकिक्यत
बडहरी साइट ए : बडहर क्षेत्र	गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा	६५०	९६	०.८	४९,९२०	७० मीटर दर्या तथा ७० मीटर बायाँ	नदी पदार्थ जम्मा भइ खतरा निम्तीने तथा श्रमिक उपलब्धता नभएको खण्डमा बाहेक हाते औजार प्रयोग गरी संकलन तथा उत्खनन गर्ने ।	यद्यपि ढुङ्गा, गिट्टी तथा बालुवा संकलन, उत्खनन तथा विक्री वितरण व्यवस्थापन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७ मा संकलन तथा उत्खनन प्रस्तावित क्षेत्र घना बस्तीबाट २ कि.मी हुनुपर्ने भनिए पनि तत् क्षेत्रमा नदीको विचमा पदार्थ संकलन भै नदी दर्या तथा बायाँ किनारा कटान गर्नसक्ने देखिएकोले सो क्षेत्रबाट पदार्थ फिकि अन्य ठाउँमा घाडगद्दी गरी विक्री वितरण गर्ने ।
बडहरी साइट बि : कुसुमविसौना, बेगडावर	गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा	४५०	९०	०.८	३२,४००	४५ मीटर दर्या तथा ४५ मीटर बायाँ		
जम्मा संकलन तथा सिफारिश वार्षिक घनमीटरमा					८२,३२०			
जम्मा संकलन तथा सिफारिश दैनिक घनमीटरमा					२९९.३४			

(स्थलगत सर्वेक्षण, २०७७)

ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा तथा निर्माण सामग्रीहरुको परिमाणको अनुमान न.पामा हुने विकास निर्माणका कामहरुमा खप्त हुने निर्माण सामग्री साथै व्यक्तिगत निर्माण समेत र नदी व्यवस्थापन दीगोरुपमा हुने र आइ.इ.इ अध्ययनको कानूनी संकलन तथा उत्खनन सिमालाई ध्यानमा राखी गरिएको छ । यी निर्माण सामग्रीहरु नदीक्षेत्रमा

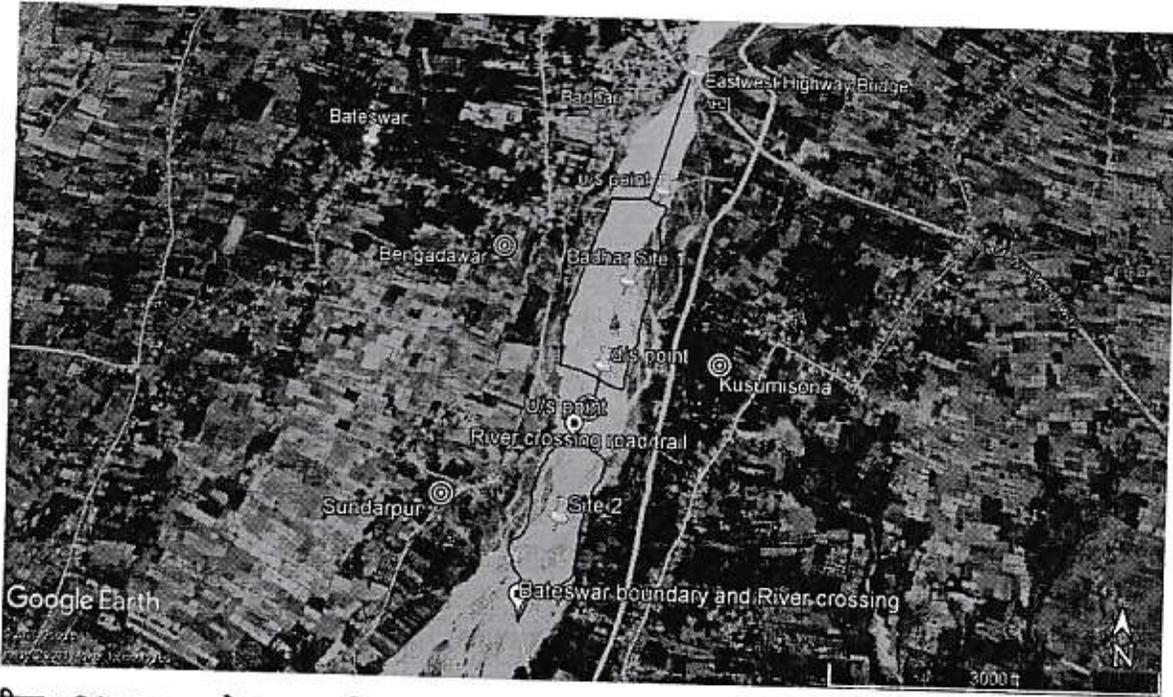
मिथिला नगरपालिकाको आधिकारिक क्षेत्र भित्र पर्ने बडहरी खोला बगरवाट दीगो रूपमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा संकलन तथा उत्खनन् कार्यका लागि नगर पारिएको प्रारम्भिक बानावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन, २०७८

वार्षिकरूपमा संकलन तथा उत्खनन् गर्न सकिने अनुमानित लक्ष्य राखिएको छ । प्रस्तावमा उल्लेखित क्षेत्रबाट गरिने संकलन/उत्खनन्को दैनिक एवं वार्षिक परिमाण निम्नानुसार रहेको छ ।

प्रस्तावित दैनिक संकलन तथा उत्खनन् क्षमता = २९९.३४ घनमिटर

प्रस्तावित वार्षिक संकलन तथा उत्खनन् क्षमता = ८२,३२० घनमिटर

नदीमा आइ.इ.इ प्रतिवेदन अनुसार सिमांकन गरिनेछ । प्रत्येक वर्ष वर्षात भन्दा पहिलै परिमाण प्रमाणित गरी संकलन तथा उत्खनन्को आइ.इ.इ अनुसार तोकिएका क्षेत्रलाई सिमांकन गरी मात्र संकलन तथा उत्खनन् गरिने तथा गर्न अनुमति दिइनेछ । संकलन तथा उत्खनन् नदीको बीच भागको संचितिबाट तथा तोकिएको ठाउँबाट मात्रै गरिनेछ । जुन माथि तालीकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

चित्र : २.५. प्रस्ताव क्षेत्रमा प्रस्तावित सायट

तालिका २.११. प्रस्तावित सायटमा बालुवा, ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेलका उपलब्धता

नदीको नाम	पदार्थ	अनुमानित प्रतिशत
बडहरी सायट ए : बडहर क्षेत्र	ढुङ्गा	५
	गिट्टी र ग्राभेल	३०
	बालुवा तथा माटो	६५
बडहरी सायट बि : कुसुमिसौना, बेगडावर	ढुङ्गा	५
	गिट्टी र ग्राभेल	३०
	बालुवा	६५

(स्रोत: स्थलगत सर्वेक्षण, २०७७)

संकलन तथा उत्खनन् नदीको बीच भागको संचितिबाट तथा तोकिएको ठाउँबाट मात्रै गरिनेछ । जुन माथि तालीकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

मिथिला नगरपालिकाको अधिकारक्षेत्र भित्र पर्ने बसही खोला बगरबाट दीगो रुपमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा संकलन तथा उत्खनन कार्यका लागि तयार पारिएको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन, २०७८

सायट	लम्बाइ (मीटरमा)	चैडाइ (मीटरमा)	उचाइ (मीटरमा)	क्षेत्रफल (वर्गमीटरमा)	आयतन (घनमीटरमा)
बसही सायट इ	१,८५०	१३०	१.४	२,४०,५००	३,३६,७००
संचितिको जम्मा आयतन					६,४९,४२८

२.६.३. विभिन्न नदी क्षेत्रमा प्रस्तावित साइटहरूको फैलावट

विभिन्न नदी क्षेत्रमा प्रस्तावित साइटहरूको फैलावट तल दिइएको छ।

तालिका २.९. नदी क्षेत्रका प्रस्तावित प्लटको फैलावट

सायट	च्यानेज	माथिल्लो बिन्दु	तल्लो बिन्दु
बसही सायट ए	केमलीपुर पुलबाट १ किलोमीटर माथिको क्षेत्र।	२६°५६'५२.१२"N ८५°५७'४०.९३"E	२६°५६'४२.४७"N ८५°५७'३७.२७"E
बसही सायट वि	महेन्द्र राजमार्ग पुलबाट ५०० मीटर तलको क्षेत्र।	२६°५५'२६.२३"N ८५°५७'४७.८५"E	२६°५५'२०.०७"N ८५°५७'५१.८३"E
बसही सायट सि	महेन्द्र राजमार्ग पुलबाट ८५० मीटर तल तथा जनकपुर सडकखण्डबाट १ की.मी माथिको क्षेत्र।	२६°५५'१५.४१"N ८५°५७'४९.२३"E	२६°५५'१०.५४"N ८५°५७'४१.३२"E
बसही सायट डि	जनकपुर सडकखण्डबाट ५०० मीटर तलको क्षेत्र।	२६°५४'२५.३३"N ८५°५७'२२.६१"E	२६°५३'५०.८३"N ८५°५७'१९.४७"E
बसही सायट इ	जनकपुर सडकखण्डबाट १५३० मीटर तलको क्षेत्र।	२६°५३'४४.५२"N ८५°५७'७.५३"E	२६°५२'४८.४२"N ८५°५७'३.०४"E

(स्रोत.: स्थलगत सर्वेक्षण, २०७७)

२.६.४. विभिन्न नदी क्षेत्रमा संकलनका लागि सिफारिश परिमाण

अध्ययन प्रतिवेदनले नदीबाट कति मात्रामा संकलन तथा उत्खनन गर्न सकिन्छ भन्ने अंकित गर्नु पनि अध्ययनको उद्देश्य रहेको थियो। स्थलगत निरीक्षणबाट समष्टिगत रूपमा दैनिक २९९.६ घनमिटर ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा र मिस्कट संकलन तथा उत्खनन गर्न सकिने देखिएको छ। संकलन तथा उत्खनन कार्यलाई वातावरणमैत्री र दीगो बनाउनको लागि समष्टिमा अध्ययन देखाए बमोजिमका नियमहरू पालना गर्न जरुरी देखिन्छ। दीगो संकलन तथा उत्खननका लागि सिफारिश संचित पदार्थको वर्गीकरण गरी तल दिइएको छ।

तालिका २.१०. संकलन तथा उत्खनन क्षेत्रमा अध्ययन गरिएको र पहुँच रहेको क्षेत्रमा सिफारिश पदार्थ

सायट	पदार्थको अवस्था	लम्बाइ (मीटरमा)	चैडाइ (मीटरमा)	उचाइ (मीटर)	आयतन घनमिटर	दूरी तथा बायाँ किनाराबाट छोटोनुपर्ने दूरी	प्रस्तावित विधि	कैफियत
बसही सायट ए	ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा			०.७	७,५६०	३० मीटर दायाँ तथा ३० मीटर बायाँ	नदी पदार्थ जम्मा भइ खतरा निम्तीने	यद्यपि ढुङ्गा, गिट्टी तथा बालुवा संकलन, उत्खनन तथा विक्री

मिथिला नगरपालिकाको अधिकारक्षेत्र भित्र पर्ने बसही खोला बगरबाट दीगो रुपमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा संकलन तथा उत्खनन कार्यका लागि तयार पारिएको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन, २०७८

साइट	पदार्थको ब्यवस्था	सम्बाइ (मिटरमा)	चैडाइ (मिटरमा)	तच्चाइ (मिटर)	बायतन घनमिटर	दायाँ तथा बायाँ किनाराबाट छेडनुपर्ने दुरी	प्रस्तावित बिधि	कैफियत
बसही साइट बि	ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा	२१५	३०	०.६	३,८७०	२५ मीटर दायाँ तथा २५ मीटर बायाँ	तथा श्रमिक उपलब्धता नभएको खण्डमा बाहेक हाते औजार प्रयोग गरी संकलन तथा उत्खनन् गर्ने ।	वितरण व्यवस्थापन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७३ मा संकलन तथा उत्खनन् प्रस्तावित क्षेत्र वन तथा घना वस्तीबाट २ कि.मि हुनुपर्ने भनिए पनि तत् क्षेत्रमा नदीको विचमा पदार्थ संकलन भै नदी दायाँ तथा बायाँ किनारा कटान गर्नसक्ने देखिएकोले सो क्षेत्रबाट पदार्थ भिकि अन्य ठाउँमा घाडगढी गरी बिकी वितरण गर्ने ।
बसही साइट सि	ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा	२७५	४०	०.६	६,६००	२० मीटर दायाँ तथा २० मीटर बायाँ		
बसही साइट डि	ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा	१,१४०	४८	०.५	२७,३६०	४० मीटर दायाँ तथा ४० मीटर बायाँ		
बसही साइट इ	ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा	१,८५०	४०	०.५	३७,०००	४५ मीटर दायाँ तथा ४५ मीटर बायाँ		
जम्मा संकलन तथा सिफारिश बार्षिक घनमिटरमा					८२,३९०			
जम्मा संकलन तथा सिफारिश दैनिक घनमिटरमा					२९९.६			

(स्थलगत सर्वेक्षण, २०७७)

ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा तथा निर्माण सामग्रीहरूको परिमाणको अनुमान न.पामा हुने विकास निर्माणका कामहरूमा खपत हुने निर्माण सामग्री साथै व्यक्तिगत निर्माण समेत र नदी व्यवस्थापन दीगोरुपमा हुने र आइ.इ.इ अध्ययनको कानूनी संकलन तथा उत्खनन् सिमालाई ध्यानमा राखी गरिएको छ । यी निर्माण सामग्रीहरू नदीक्षेत्रमा वार्षिकरुपमा संकलन तथा उत्खनन् गर्न सकिने अनुमानित लक्ष्य राखिएको छ । प्रस्तावमा उल्लेखित क्षेत्रबाट गरिने संकलन/उत्खनन्को दैनिक एवं वार्षिक परिमाण निम्नानुसार रहेको छ ।

प्रस्तावित दैनिक संकलन तथा उत्खनन् क्षमता = २९९.६० घनमिटर

प्रस्तावित वार्षिक संकलन तथा उत्खनन् क्षमता = ८२,३९० घनमिटर

नदीमा आइ.इ.इ प्रतिवेदन अनुसार सिमांकन गरिनेछ । प्रत्येक वर्ष वर्षात भन्दा पहिलै परिमाण प्रमाणित गरी संकलन तथा उत्खनन्को आइ.इ.इ अनुसार तोकिएका क्षेत्रलाई सिमांकन गरी मात्र संकलन तथा उत्खनन् गरिने तथा गर्न अनुमति दिइनेछ । संकलन तथा उत्खनन् नदीको बीच भागको संचितबाट तथा तोकिएको ठाउँबाट मात्रै गरिनेछ । जुन माथि तालीकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

मिथिला नगरपालिकाको अधिकारक्षेत्र भित्र पर्ने बसही खोला बगरवाट दीगो रुपमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा संकलन तथा उत्खनन कार्यका लागि तयार पारिएको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन, २०७८

Handwritten signature or initials.

मिथिला नगरपालिकाको अधिकारक्षेत्र भित्र पर्ने बसही खोला बगरबाट दीगो रूपमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा संकलन तथा उत्खनन कार्यका लागि नयाँ पारिएको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन, २०७८

चित्र : २.५. प्रस्ताव क्षेत्रमा प्रस्तावित सायट

तालिका २.११. प्रस्तावित सायटमा बालुवा, ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेलका उपलब्धता

नदीको नाम	पदार्थ	अनुमानित प्रतिशत
बसही सायट ए	ढुङ्गा	
	गिट्टी र ग्राभेल	१०
	बालुवा तथा माटो	६०
बसही सायट बि	ढुङ्गा	३०
	गिट्टी र ग्राभेल	१०
	बालुवा	६०
बसही सायट सि	ढुङ्गा	३०
	गिट्टी र ग्राभेल	५
	बालुवा तथा माटो	६५
बसही सायट डि	ढुङ्गा	३०
	गिट्टी र ग्राभेल	५
	बालुवा तथा माटो	६५
बसही सायट इ	ढुङ्गा	३०
	गिट्टी र ग्राभेल	५
	बालुवा तथा माटो	६५
		३०

(स्रोत.: स्थलगत सर्वेक्षण, २०७७)

संकलन तथा उत्खनन नदीको बीच भागको संचितिबाट तथा तोकिएको ठाउँबाट मात्रै गरिनेछ । जुन माथि तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

२.७ ढुङ्गा, गिट्टी तथा बालुवाको संकलन/उत्खनन र ठेक्कापट्टाबाट हुने न.पाको बिगतको आयको प्रचलन नगरपालिकाको कार्यालय, मिथिलाको विगत.आ.व.हरुमा सबै नदी क्षेत्रबाट ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा तथा निर्माण सामग्रीहरुको संकलन तथा उत्खनन कार्यबाट ४ करोड भन्दा बढी वार्षिक राजश्व प्राप्त गर्दै आएको छ । यस

प्रस्तावक : मिथिला नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, धनुषा
परामर्शदाता : इन्भार्विजन कन्सल्टन्सी प्रा. लि.

मिथिला नगरपालिकाको अधिकारक्षेत्र भित्र पर्ने जलाध तथा जगधर नदी बगरबाट दीगो रुपमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा संकलन तथा उत्खनन कार्यका लागि तयार पारिएको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन, २०७८

तलको तालिकामा जलाध नदीको विषयलाई मात्र समावेश गरिएको छ।

तालिका २.८. संकलन तथा उत्खनन क्षेत्रको संचित पदार्थको मात्रा

सायट	लम्बाइ (मिटरमा)	चैडाइ (मिटरमा)	उचाइ (मिटरमा)	क्षेत्रफल (वर्गमीटरमा)	आयतन (घनमिटरमा)
जलाध सायट १ ए	१,२५०	२३०	१.५	२,८७,५००	४,३१,२५०
जलाध सायट १ बी	१,४००	१४०	१.५	१,९६,०००	२,९४,०००
जलाध सायट २	१,३७५	२१०	१.५	२,८८,७५०	४,३३,१२५
जलाध सायट ३	१,९७०	१७२	१.३	३,३८,८४०	४,४०,४९२
संचितको जम्मा आयतन					१५,९८,८६७

२.६.३. विभिन्न नदी क्षेत्रमा प्रस्तावित साइटहरुको फैलावट

हाल जगधर नदीको बगर क्षेत्रमा नदीजन्य पदार्थको उत्खननयोग्य संचित नभएकोले जगधर नदीबाट संकलन तथा उत्खनन सिफारिश गरिएको छ।

जलाध नदी बगरमा क्षेत्रमा प्रस्तावित साइटहरुको फैलावट तल दिइएको छ।

तालिका २.९. नदी क्षेत्रका प्रस्तावित प्लटको फैलावट

सायट	चानेज	माथिल्लो बिन्दु	तल्लो बिन्दु
जलाध सायट १ ए	चमेलीमाइ खोला तथा जलाध खोला दोभान क्षेत्र। जलाध नदी अर्न्तगतको महेन्द्र राजमार्ग पुलबाट १ किलोमिटर माथिको क्षेत्र। जलाध खोला पट्टी।	२६°५६'७.२३"N ८६° ०'५.९३"E	२६°५५'२६.८८"N ८५°५९'५३.९२"E
जलाध सायट १ बी	चमेलीमाइ खोला तथा जलाध खोला दोभान क्षेत्र। जलाध नदी अर्न्तगतको महेन्द्र राजमार्ग पुलबाट १ किलोमिटर माथिको क्षेत्र। चमेलीमाइ खोला पट्टी।	२६°५६'१४.०६"N ८६° ०'४२.४६"E	२६°५५'३५.८४"N ८६° ०'८.६७"E
जलाध सायट २	जलाध नदी अर्न्तगतको महेन्द्र राजमार्ग पुलबाट १ किलोमिटर माथिको क्षेत्र।	२६°५४'३७.०७"N ८५°५९'४४.५७"E	२६°५३'५२.७९"N ८५°५९'२७.३५"E
जलाध सायट ३	जलाध नदी अर्न्तगतको महेन्द्र राजमार्ग पुलबाट ५०० मिटर माथिको क्षेत्र।	२६°५३'४८.८३"N ८५°५९'२४.९२"E	२६°५२'४८.९९"N ८५°५९'१५.१८"E

(स्रोत.: स्थलगत सर्वेक्षण, २०७७)

२.६.४. नदी क्षेत्रमा संकलनका लागि सिफारिश परिमाण

अध्ययन प्रतिवेदनले नदीबाट कति मात्रामा संकलन तथा उत्खनन गर्न सकिन्छ भन्ने अंकित गर्नु पनि अध्ययनको उद्देश्य रहेको थियो। स्थलगत निरीक्षणबाट समष्टिगत रुपमा जलाध नदी बगर क्षेत्रबाट दैनिक २९९.४८ घनमीटर ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा र मिस्कट संकलन तथा उत्खनन गर्न सकिने देखिएको छ। संकलन तथा उत्खनन कार्यलाई वातावरणमैत्री र दीगो बनाउनको लागि समष्टिमा अध्ययनले देखाए वमोजिमका नियमहरु पालना गर्न जरुरी देखिन्छ। दीगो संकलन तथा उत्खननका लागि सिफारिश संचित पदार्थको वर्गीकरण गरी तल दिइएको छ।

ग्राहक अधिकृत

मिथिला नगरपालिकाको अधिकारक्षेत्र भित्र पर्ने जलाघ तथा जगधर नदी वगरवाट दीगो रुपमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा संकलन तथा उत्खनन कार्यका लागि तयार पारिएको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन, २०७८

तालिका २.१०. संकलन तथा उत्खनन क्षेत्रमा अध्ययन गरिएको र पहुँच रहेको क्षेत्रमा सिफारिश पदार्थ

साइट	पदार्थको अवस्था	लम्बाइ (मीटरमा)	थैलाइ (मीटरमा)	उचाइ (मीटर)	आयतन घनमीटर	दायाँ तथा बायाँ किनाराबाट छोट्टनुपर्ने दुरी	प्रस्तावित विधि	कीफियत
जलाघ साइट १ ए	ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा	१२५०	३०	०.६	२२५००	१०० दायाँ १०० बायाँ	नदी पदार्थ जम्मा भइ खतरा निम्तीने तथा श्रमिक	यद्यपि ढुङ्गा, गिट्टी तथा बालुवा संकलन, उत्खनन तथा बिक्री वितरण व्यवस्थापन सम्बन्धी निर्देशिका, २०७७ मा
जलाघ साइट १ बी	ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा	१४००	२५	०.६	२१०००	५५ दायाँ ६० बायाँ	उपलब्धता नभएको खण्डमा बाहेक हाते औजार प्रयोग गरी संकलन तथा उत्खनन गर्ने।	संकलन तथा उत्खनन प्रस्तावित क्षेत्र सडक पुलबाट ५०० मिटर माथि र १ किलोमिटर तल बन तथा घना बस्तीबाट २ कि.मि हुनुपर्ने भनिए पनि तत् क्षेत्रमा नदीको बिचमा पदार्थ संकलन भै नदी दायाँ तथा बायाँ किनारा कटान गर्नसक्ने देखिएकोले सो क्षेत्रबाट पदार्थ फिकि अन्य ठाउँमा घाडगढी गरी बिक्री वितरण गर्ने।
जलाघ साइट २	ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा	१३७५	२५	०.५	१७९८७.५	९० दायाँ ९५ बायाँ		
जलाघ साइट ३	ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेल तथा बालुवा	१९७०	२२	०.५	२१६७०	७५ दायाँ ७५ बायाँ		
जम्मा संकलन तथा सिफारिश बार्धिक घनमीटरमा					८२,३५७.५			
जम्मा संकलन तथा सिफारिश दैनिक घनमीटरमा					२९९.४८			

(स्थलगत सर्वेक्षण, २०७७)

नोट : जगधर नदीबाट संकलन तथा उत्खनन सिफारिश गरिएको छैन।

ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा तथा निर्माण सामग्रीहरुको परिमाणको अनुमान न.पामा हुने विकास निर्माणका कामहरुमा खपत हुने निर्माण सामग्री साथै व्यक्तिगत निर्माण समेत र नदी व्यवस्थापन दीगोरुपमा हुने र आइ.इ.इ अध्ययनको कानूनी संकलन तथा उत्खनन सिमालाई ध्यानमा राखी गरिएको छ। यी निर्माण सामग्रीहरु नदीक्षेत्रमा वार्षिकरुपमा संकलन तथा उत्खनन गर्न सकिने अनुमानित लक्ष्य राखिएको छ। प्रस्तावमा उल्लेखित क्षेत्रबाट गरिने संकलन/उत्खननको दैनिक एवं वार्षिक परिमाण निम्नानुसार रहेको छ।

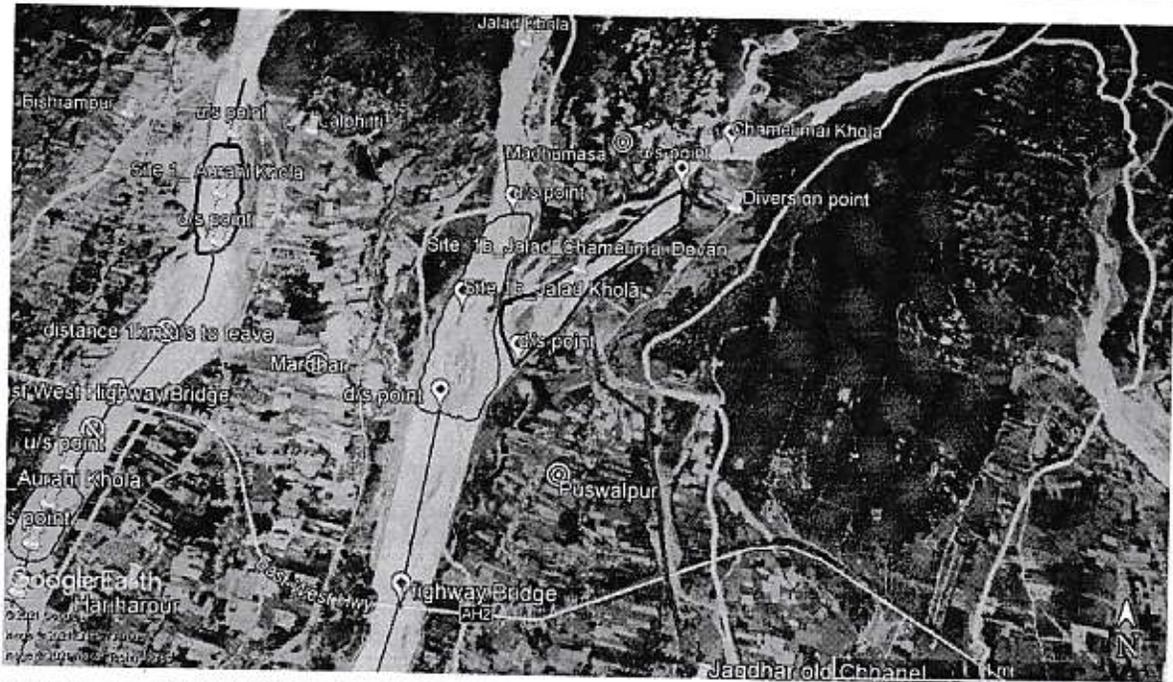
प्रस्तावित दैनिक संकलन तथा उत्खनन क्षमता = २९९.४८ घनमीटर

प्रस्तावित वार्षिक संकलन तथा उत्खनन क्षमता = ८२,३५७.५ घनमीटर

नदीमा आइ.इ.इ प्रतिवेदन अनुसार सिमांकन गरिनेछ। प्रत्येक वर्ष वर्षात भन्दा पहिलै परिमाण प्रमाणित गरी संकलन तथा उत्खननको आइ.इ.इ अनुसार तोकिएका क्षेत्रलाई सिमांकन गरी मात्र संकलन तथा उत्खनन गरिने तथा गर्न अनुमति दिइनेछ। संकलन तथा उत्खनन नदीको बीच भागको सञ्चितबाट तथा तोकिएको ठाउँबाट मात्रै गरिनेछ। जुन माथि तालीकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

मिथिला नगरपालिकाको अधिकारक्षेत्र भित्र पर्ने जलाघ तथा जगधर नदी बगरघाट दीगो रुपमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा संकलन तथा उत्खनन कार्यका लागि तयार पारिएको प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण प्रतिवेदन, २०७८

चित्र २.५. प्रस्ताव क्षेत्रमा प्रस्तावित सायट

तालिका २.११. प्रस्तावित सायटमा बालुवा, ढुङ्गा, गिट्टी र ग्राभेलका उपलब्धता

नदीको नाम	पदार्थ	अनुमानित प्रतिशत
जलाघ सायट १ ए	ढुङ्गा	१०
	गिट्टी र ग्राभेल	६०
	बालुवा तथा माटो	३०
जलाघ सायट १ बी	ढुङ्गा	१०
	गिट्टी र ग्राभेल	६०
	बालुवा	३०
जलाघ सायट २	ढुङ्गा	५
	गिट्टी र ग्राभेल	६०

राजा अधिकृत

मिथिला नगरपालिकाको अधिकारक्षेत्र भित्र पर्ने जलाध तथा जगधर नदी बगरबाट दीगो रूपमा ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा संकलन तथा उत्खनन् कार्यका लागि तयार पारिएको प्रारम्भिक वान्तावर्णीय परीक्षण प्रतिवेदन, २०७८

नदीको नाम	पदार्थ	अनुमानित प्रतिशत
	बालुवा तथा माटो	३५
जलाध सायट ३	ढुङ्गा	५
	गिट्टी र ग्रामेल	६०
	बालुवा तथा माटो	३५

(स्रोत : स्थलगत सर्वेक्षण, २०७७)

संकलन तथा उत्खनन् नदीको बीच भागको संचितिबाट तथा तोकिएको ठाउँबाट मात्रै गरिनेछ । जुन माथि तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

२.७. ढुङ्गा, गिट्टी तथा बालुवाको संकलन/उत्खनन् र ठेक्कापट्टाबाट हुने न.पाको विगतको आयको प्रचलन नगरपालिकाको कार्यालय, मिथिलाको विगत आ.व.हरुमा सबै नदी क्षेत्रबाट ढुङ्गा, गिट्टी, बालुवा तथा निर्माण सामग्रीहरुको संकलन तथा उत्खनन् कार्यबाट ४ करोड भन्दा बढी वार्षिक राजश्व प्राप्त गर्दै आएको छ । यस नदीबाट उत्खनन् प्रस्तावित सामग्रीको हालको न.पा दररेट अनुसार (प्रति घनमिटर) १२० रु का दरले रु.९८,८२,९०० राजश्व संकलन हुने देखिन्छ

२.८. प्रस्ताव क्षेत्रमा हाल कायम उत्खनन्/संकलन कार्यको विश्लेषण

बढ्दो विकास निर्माण साथै औद्योगिकरण संगै निर्माण सामग्रीको खपत बढ्दै गएको र प्रस्ताव क्षेत्रमा हेभि मेसिनरीहरुको अनावश्यक प्रयोगमा प्रशासनिक नियन्त्रणबाट रोक लगाइएको एवं निषेध गरिएको भएता पनि बढ्दो माग पुरा गर्न नगरपालिका तथा प्रशासनिक नियन्त्रणका बावजुद पनि लुकि छिपि अवैधरूपमा हेभि मेसिनरीहरुको प्रयोग भएको अवस्था तथा बालुवा, गिट्टी चोरीको अवस्था विद्यमान छ र साथै नदीको पानी भित्रैबाट पानी संकलन तथा उत्खनन् कार्य विद्यमान छ । त्यसैले यस प्रतिवेदनले मानव संशाधनको साथसाथै हाते औजार र सामानहरुको समेत प्रयोग गरी निर्माण सामग्री उत्खनन् तथा संकलन गर्न सकिने प्रस्ताव गरेको छ । यस बाहेक न.पाले ठेकेदार, स्थानीय जनता तथा श्रमिकहरुलाई समेटेर जनचेतनामूलक कार्यक्रम गर्न जरुरी देखिन्छ र उनिहरुलाई नदी क्षेत्रमा संकलन तथा उत्खनन् गर्नुपर्ने क्षेत्रहरु देखाइ गलत तवरले गरिने संकलन तथा उत्खनन्का समस्या र सहि ढंगले गरिने संकलन तथा उत्खनन्का फाइदाहरु बारे जानकारी गर्नुपर्ने देखिन्छ (स्रोत: स्थलगत सर्वेक्षण, २०७७) ।

२.९. संकलन तथा उत्खनन् सम्बन्धि प्रमुख रूपमा प्रस्ताव गरिएको उत्खनन् प्रचलन र विधि

प्रस्तावित संकलन क्षेत्रमा संकलन तथा उत्खनन् गर्दा अध्ययनले तोकेको परिमाणभन्दा बढी उठाउन पाइने छैन। ढुङ्गा, गिट्टी र बालुवा लगायत निर्माण सामग्रीको संकलन/उत्खनन् कार्य न.पाको तोकिएका नदीतटहरुमा तोकिएको लम्बाई, चौडाइलाई ध्यानमा राखि गरिनेछ। कुनै ठाउँमा नदीजन्य पदार्थ संकलित भइ खतरा निम्त्याउने देखिएमा सिमित पदार्थ हटाउन मात्र हेभि इक्वीपमेन्टको प्रयोग गरिनेछ । निर्माण सामग्रीको ढुवानीको लागि सडक विभागले सडक प्रयोजनको लागि तोकेको क्षमताको ट्र्याक्टर तथा ट्रकहरु प्रयोग गरिने छन् भने

